

Co zostanie z religii? Autor tekstu: Niels J rgen Koordt

Tłumaczenie: Przemysław Piel

Można by powiedzieć, że wraz z rozwojem nauki filary religii są podkopywane, co widzimy po rosnącej popularności ateizmu. Czy z czasem „naukowe oświecenie” będzie docierać do coraz to większych grup ludzi?

Jest wiele przykładów na to, że pośród naukowców znajdują się ludzie religijni jak i ateści... ale dyskurs światopoglądowy nabrał znacznego tempa dopiero w ciągu ostatniej dekady. Konsekwencją ożywionego dialogu jest praktyczne zniesienie wszelkiego tabu wokół ateizmu. Tendencja ta wymusiła nawet na pojedynczych księżach przejście na ateizm. [1] Niektórzy twierdzą, że oświecenie wymusza rozwój naukowy jak i technologiczny, a technologia wpływa również na inne elementy naszego otoczenia, stąd też ewolucja kulturowa i społeczna jest z tym także ściśle związana, na co zwrócił uwagę między innymi Karol Marks. Mówiąc tak jest znacznie trudniej przekonać o tym, że to nauka jest tą, która postawiła przekonujące argumenty, którymi dysponuje ateizm, a nie że jest bajką o bardziej niesprecyzowanych zależnościach między technologią, mechanizmami ekonomicznymi i sferą kulturową. Może być to początkiem dłuższej rozprawy, ale powinno wystarczyć tylko stwierdzenie, iż nauka przez cały czas była od kreowania argumentów wywołujących u religiantów problemy z utrzymaniem ich tradycyjnych interpretacji i niespójnych przekonań.

Obierając sobie za punkt wyjścia koncepcję nauki wykreowaną przez Otto Neuratha [2], w obserwacjach i tworzeniu teorii jesteśmy w dużej mierze zależni od naszych subiektywnych zmysłów interpretacji. Język jest jednym z czynników ograniczających możliwość kreowania naszego obrazu świata, który przez to jest oparty na wielu niedowodliwych przesłankach. Nasz światopogląd budujemy łącząc w logiczną całość mniejsze i większe zależności występujące w przyrodzie i uznajemy coś za prawdę tak długo jak długo pasuje to do całości naszej dotychczasowej koncepcji. Gdy z czasem pojawiają się nowe poglądy, które nie pasują do wspomnianej całości, pojawi się przeciw nim silny opór. Jest raczej oczywiste, iż powinniśmy rewidować swój obraz świata. Dlatego gdy nowości są dostatecznie silne, praktyczne i obiecujące, całościowy obraz powinien zostać ponownie zrewidowany by pasował do tego, co nowe. Neurath wykorzystuje przykład żaglowca pomagając zilustrować swoją „teorię nauki”. Żeglarze mogą oszalać cześć statku deskami z innej części, kiedy tylko ta zostanie uszkodzona. W konsekwencji, poprzez łatanie dziur może dojść do gruntownej przebudowy, tak że statek nie będzie już więcej przypominał pierwotnej wersji. Mówiąc tak stwierdza on, że nie można się zatrzymać i „budować” całego statku (nauki, światopoglądu) od podstaw, ale w stopniowym procesie przebudowy, gdzie zachodzi selekcja, w której teorie bez przewidywalnego znaczenia są wybierane na podstawie ich nawet niewielkiej wartości praktycznej. Wygląda na to, że religie wykorzystują to by dostosowywać swoje doktryny do zmian zachodzących w obrazie świata pod wpływem odkryć naukowych.

Analizując tradycję chrześcijańską jasno widzimy, że naukowy postęp w astronomii, archeologii, biologii itd. stworzył wyrwę w burcie chrześcijańskiego statku. Widzieliśmy

również, jak chrześcijanie przystosowywali swoje teorie – przebudowywali łódź – by dopasować się do nowej wiedzy. W niektórych przypadkach przebudowa była tak znaczna, że religia stała się „nie-religią”, tj. rodzajem etyki bez koncepcji Boga. Obecnie ta tendencja wzmacnia się. Czy oznacza to, że chrześcijańska etyka może jednocześnie istnieć nie będąc zniszczoną przez rosnące ataki ateistów oraz wpływ światopoglądu naukowego? Ta zdolność do przetrwania kościoła może być ostatnim bastionem oporu, służącym ocaleniu choć części jądra jego dogmatycznej ideologii.

Przypisy:

[1] Stwierdzenie to dotyczy Danii. - przyp. red.

[2] Otto Neurath – austriacki socjolog, ekonomista i nieortodoksyjny marksista. Odrzucał metafizykę i epistemologię w filozofii. – przyp. tłum.

Niels Jørgen Koordt

Duński publicysta z Ateistisk Forum, aktywny działacz duńskiej Liberalnej Partii Demokratycznej, wcześniej duńskiej partii Lewicy. Doradca w Instytucie Kopenhaskim. Posiada 15-letnie doświadczenie publicystyczne w ogólnoduńskiej prasie, m. in. Politiken, Jyllands Posten.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 26-08-2008)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6037>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna**

lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl